

บทที่ 6

สรุปผลและเสนอแนะ

การศึกษาหาขนาดเริ่มต้นที่เล็กที่สุดของที่อยู่อาศัยในชุมชนศิริอำมาตย์ มีความเป็นมาจากผู้วิจัยได้มีโอกาสได้รู้จักกับ กองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของทาง กทม. เป็นช่วงที่ทางกองทุนฯ กำลังดำเนินการจัดทำ “โครงการชุมชนใหม่บางแวก” ซึ่งเป็นโครงการนำร่องในการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนที่เดือดร้อนจากผลกระทบจากการไล่รื้อ และถูกเวนคืนที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ของรัฐแบบครบวงจรโดยดูแลในทุกด้าน ได้แก่ การหาแหล่งเงิน การออกแบบ การหาที่ตั้งของชุมชนแห่งใหม่ การช่วยขนานน้ำและไฟฟ้า

โดยในการจัดทำ “โครงการชุมชนใหม่บางแวก” มีข้อเสนอว่าต้องปลูกสร้างที่อยู่อาศัยตามแบบที่ทางกองทุนฯ เป็นผู้ออกแบบให้ ซึ่งแบบที่ทางกองทุนฯ ให้เพื่อใช้ในการก่อสร้างมีอยู่ 2 รูปแบบ โดยมีราคาประมาณอยู่ที่ 200,000 และ 300,000 และมีขนาด 60 และ 80 ตารางเมตรตามลำดับ

การศึกษาเบื้องต้นจากเอกสารและการสอบถามพบว่า ผู้ที่ต้องการย้ายไปอยู่ที่ โครงการชุมชนใหม่บางแวก บางส่วนบอกว่า รูปแบบของที่อยู่อาศัยที่ทางกองทุนฯ ออกแบบให้ มีราคาที่สูงและมีขนาดใหญ่เกินความจำเป็น ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่ได้มีการทำวิจัยมาแล้วว่าพื้นที่โดยรวมของแต่ละหน่วยพักอาศัยสำหรับครัวเรือนขนาด 5 คน มีขนาดอย่างน้อย 33-34 ตารางเมตร เนื่องจากในการออกแบบที่อยู่อาศัยของทางกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยนี้ ผู้ออกแบบยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษารูปแบบที่อยู่อาศัย ทั้งขนาดและเนื้อหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการเป็นอยู่ และข้อจำกัดของชุมชน ทั้งยังขาดการศึกษาข้อมูลสนับสนุนรองรับโดยละเอียด จึงทำให้ที่อยู่อาศัยที่ออกแบบมานั้น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนทั้งชุมชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มิรายน้อย

จึงได้มีการตั้งประเด็นสนใจถึง ขนาดเริ่มต้นที่เล็กที่สุดที่คนในชุมชนสามารถอยู่อาศัยได้ โดยตอบสนองความต้องการพื้นฐานว่าจะมีขนาดเท่าไร และรูปแบบที่อยู่อาศัยดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นอย่างไร ท้ายที่สุด จะต้องสอดคล้องกับความสามารถในการจ่ายได้จริงหรือไม่

จากประเด็นดังกล่าว จึงเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

- เพื่อศึกษาหาขนาดที่เล็กที่สุด (Quantity) ของพื้นที่แต่ละส่วน ตามความต้องการพื้นฐาน และข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้อยู่อาศัยในชุมชน
- เพื่อศึกษาหาลักษณะของที่อยู่อาศัย (Quality) ตลอดจนรูปแบบ (Quantity+Quality) โดยรวม เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบที่อยู่อาศัยที่สามารถต่อเติมได้ในอนาคต โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเข้ามาช่วยเสริม

ในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นจะต้องทราบถึงสภาพความเป็นอยู่อย่างรอบด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเก็บข้อมูลจาก (1) การสัมภาษณ์ด้วยแบบ

สอบถาม และ (2) สังเกตการณ์ บันทึกภาพ และ Sketch รูปแบบ ทำความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน

เนื่องจากครัวเรือนที่จะย้ายไปอาศัยในชุมชนใหม่บางแวกมาจากชุมชน 4 แห่งที่ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ในการเลือกชุมชนที่มาเป็นกรณีศึกษา จึงได้เลือกชุมชนที่มีความสามารถในการจ่ายน้อยที่สุด โดยเกณฑ์ในการพิจารณาเปรียบเทียบค่าเช่าใช้ในการรื้อย้าย และรายได้เฉลี่ยของคนในชุมชน

จากการเปรียบเทียบพบว่า ชุมชนศิริอามาตย์มีความสามารถในการจ่ายน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับชุมชนที่เหลืออีก 3 แห่ง ดังนั้น จึงใช้ชุมชนศิริอามาตย์เป็นประชากรในการศึกษา และเนื่องจากจำนวนของครัวเรือนในชุมชนศิริอามาตย์มีจำนวนไม่มากนัก เพื่อความเที่ยงตรงของผลการศึกษา ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาดูด้วยแบบสอบถามและสังเกตการณ์ในทุกหลังคาเรือน

6.1. สรุปผลการศึกษา

6.1.1. ด้านเศรษฐกิจ

จากการสำรวจพบว่า มีผู้มีรายได้มีอยู่ประมาณร้อยละ 62 ของประชากรทั้งหมด และมีผู้ที่กำลังอยู่ระหว่างการศึกษายู่ประมาณร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด โดยจะเห็นได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นผู้มีอาชีพที่มีรายได้ แต่เป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง และรายได้ที่ไม่แน่นอน ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบรายได้ออกกับรายจ่ายทั้งหมดของแต่ละเดือน (รายจ่ายประจำ และรายจ่ายพิเศษ) ก็จะเห็นว่า กลุ่มผู้มีรายได้มากกว่ารายจ่ายมีอยู่ประมาณร้อยละ 56 ของครัวเรือนทั้งหมด ส่วนที่เหลือเป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย จึงทำให้กำลังซื้อของคนในชุมชนมีอยู่อย่างจำกัด

6.1.2. ทางด้านสังคม

ครัวเรือนที่อยู่ในชุมชนศิริอามาตย์ ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครัวเรือนเดี่ยวขนาดเล็ก สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.13 คนต่อครัวเรือน (ดูตารางที่ 10) อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนในชุมชนก็มีลักษณะคล้ายชุมชนชนบท อีกทั้งมีการเชื่อมต่อกับครัวเรือนหลังอื่นๆ ในชุมชนได้อย่างสะดวก ประชากรส่วนใหญ่ในชุมชนมีอายุไม่เกิน 45 ปี และกลุ่มที่มีมากที่สุดคือกลุ่มที่มีอายุ อยู่ระหว่าง 32-38 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยทำงาน ส่วนอาชีพของคนในชุมชนที่พบมากที่สุด คือ อาชีพค้าขายอิสระ และรองลงมาคือ กลุ่มที่กำลังศึกษาอยู่ (ดูจากตารางที่ 7 และ 8) ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนศิริอามาตย์เป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานและกำลังศึกษาอยู่ ซึ่งจะมีแนวโน้มในการที่จะมีความต้องการปรับเปลี่ยน และเพิ่มเติมพื้นที่ในการอยู่อาศัยในอนาคต

6.1.3. ด้านสภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

จากการศึกษาพบว่า จากจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 36 หลัง มีการอยู่อาศัยเพียง 32 หลังคาเรือน โดยแบ่งเป็น การอยู่อาศัยโดยผู้ที่เป็นเจ้าของ 19 หลัง และเป็นผู้ที่เป็นผู้เช่าต่อ 13 หลัง (ดูตารางที่ 14) จากการศึกษายังพบลักษณะการใช้ที่อยู่อาศัยแบบอยู่อาศัยและกิ่งอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีจำนวนไม่น้อย และที่มีการพบมากที่สุดคือการใช้ที่อยู่อาศัยเพื่อการอยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว ในขณะที่คนในชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่อาศัยในชุมชนนี้มานานกว่า 10 ปี และสามารถยอมรับในขนาดของที่อยู่อาศัยปัจจุบันได้ --- ทั้งนี้ เมื่อศึกษาในรายละเอียดจะพบ พื้นที่สำคัญหลักๆ ในลำดับที่ 1-3 ของทั้งผู้ที่เป็นเจ้าของและผู้เช่า ซึ่งมีลักษณะเหมือนกัน ดังนั้นจึงถือได้ว่า เป็นพื้นที่ที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานในการอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัย และจะมีความแตกต่างกันในลำดับรองลงมาตามรูปแบบการดำเนินชีวิตและอาชีพของผู้อยู่อาศัย (โดยดูได้จากตารางที่ 30) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้จะนำไปใช้ในการออกแบบต่อไป

6.1.4. ความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ส่วนต่างๆ

จากการสำรวจพบว่า จำนวนผู้ที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยเองและครัวเรือนที่เป็นผู้เช่าที่อยู่อาศัยมีความพึงพอใจในการอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยของตนเองเป็นส่วนใหญ่ (ดูตารางที่ 33) โดยความพึงพอใจในการใช้พื้นที่ที่เป็นความจำเป็นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ส่วนที่เป็นส่วนนอน , ส่วนรับทานอาหาร , ส่วนสันทนาการ ได้มีส่วนความพึงพอใจที่สูงกว่าส่วนอื่นๆ ในที่อยู่อาศัย

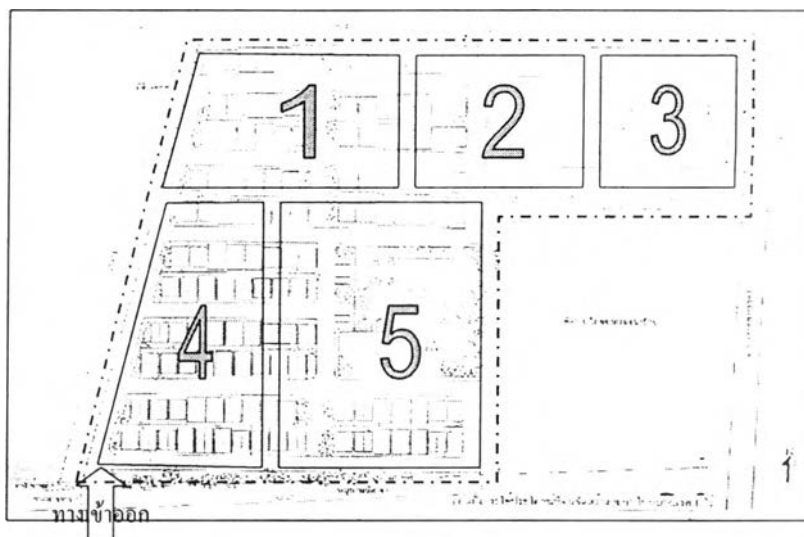
6.1.5. การวางผังโครงการ

เนื่องจากทางกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยของกรุงเทพมหานครได้มีการวางผังโครงการที่ชุมชนใหม่บางแวกแล้ว(ดูจากภาคผนวก ง) โดยแบ่งให้ชุมชนต่างๆทั้ง 4 ชุมชน ซึ่งรูปแบบผังโครงการชุมชนใหม่บางแวกที่ทาง กองทุนพัฒนาฯเป็นผู้ออกแบบ มามีขนาด 15 ไร่ ซึ่งได้แบ่งแปลงที่ดินเป็นแบบตาราง (Grid System) ออกเป็น 187 แปลง โดยแต่ละแปลงมีขนาด 19.5 ตารางวา (6.5 X 12 เมตร) รวมทั้งในโครงการมีอาคารเอนกประสงค์ ใช้ในการประชุมสมาชิกในชุมชน และเป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ดังนั้นผู้วิจัยมีความคิดว่าลักษณะผังโครงการที่ทาง กองทุนฯ ออกแบบมานั้นมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ซึ่งผังที่มีลักษณะเป็นแบบตาราง นี้มีข้อได้เปรียบในหลายด้าน เช่น(Witold Rybezynski และคณะ ,1983)

- ง่ายต่อการกำหนดขนาดแปลงที่ดิน (ขนาด, สัดส่วน)
- ง่ายต่อการวางระบบสาธารณูปโภคและทางสัญจร (Infrastructure and Circulation)
- สามารถจัดให้มีความหนาแน่นเพิ่มขึ้น
- ช่วยลดเงินลงทุน โดยเฉพาะระบบสาธารณูปโภค ได้อย่างมาก

แต่จากการสอบถามถึงตำแหน่งของแปลงที่ดินในโครงการที่คนในชุมชนต้องการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย โดยผู้วิจัยได้มีการกำหนด ส่วนของผังโครงการออกเป็น 5 ส่วน(ดูรูปภาพที่ 9) เพื่อใช้ในการสอบถามความต้องการในการเลือกตำแหน่งในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน (ดูรายละเอียดจาก ภาคผนวก ง) ซึ่งผลที่ได้ พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในส่วนผังโครงการที่ 4 และ 5 มากที่สุด โดยให้เหตุผลว่าส่วนผังโครงการที่ 4 อยู่ใกล้กับทางเข้าออกหลักของโครงการดังนั้นจึงได้เลือกที่จะปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในส่วนนี้ เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าออก และมีโอกาสในการทำการค้าขายมากกว่า ที่จะปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในส่วนอื่น ของผังโครงการ และพื้นที่อีกส่วนที่ ครัวเรือนนิยมที่จะเลือกที่จะปลูกสร้างที่อยู่อาศัยรองลงมา คือส่วนที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนที่เป็นที่ตั้งของพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน คือมีอาคารเอนกประสงค์ และสนามเด็กเล่น จึงทำให้มีจำนวนครัวเรือนส่วนมากเลือกที่จะเลือกปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในสองส่วนนี้ของผังโครงการมากกว่า ส่วนอื่นของโครงการคือส่วนที่ 1 ,2 และ 3 เนื่องจากให้เหตุผลว่าส่วนอื่นของโครงการอยู่ลึกเกินไปและทำให้เกิดความลำบากในการเข้าของ

รูปภาพที่ 9 แสดงผังโครงการชุมชนใหม่บางแว

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่จะเลือกที่จะปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในส่วนที่มีข้อดีกว่าส่วนอื่นๆ ดังนั้นในการจัดวางผังโครงการที่ดี ควรมีการจัดให้พื้นที่ส่วนต่างๆ มีข้อดี ข้อด้อยที่เท่าเทียมกันเพื่อที่กระจายที่อยู่อาศัยออกไปให้ทั่วโครงการ แทนการที่จะมากระจุกกันอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของโครงการ

6.1.6. รายละเอียดหน่วยที่อยู่อาศัย

ครัวเรือนในชุมชนจะมีรายได้ค่อนข้างต่ำ (ร้อยละ 25 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 59.38 มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาทต่อเดือน ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำเช่นกัน) เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการผ่อนชำระค่าก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ที่มีราคาถูกที่สุดตามแบบที่ทางกองทุนฯออกแบบมาให้ นั่น พบว่ามีเพียงร้อยละ 37.5 ของครัวเรือนทั้งหมด (ดูจากตารางที่ 39

ในบทที่ 5) ที่มีความสามารถผ่อนชำระได้ ทั้งนี้ จำนวนครัวเรือนที่เป็นทั้งเจ้าของบ้านและสามารถผ่อนชำระค่าก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ได้นั้น ยังมีอัตราส่วนน้อยลงอีก นั่นคือ มีเพียงร้อยละ 18.75 หรือเท่ากับ 6 ครัวเรือนเท่านั้น (ดูจากตารางที่ 39 ในบทที่ 5)

ดังนั้น จากปัจจัยเรื่อง (1) ความสามารถในการจ่าย เงินเหลือเก็บของชุมชน ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ-สังคม และ (2) ความสอดคล้องกับลักษณะการเป็นอยู่ ตลอดจน (3) หลักคิดการออกแบบที่อยู่อาศัยที่กล่าวไปในบทที่ 2 แล้ว ทำให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยขนาดเล็กที่สามารถต่อเติมได้ในอนาคต โดยเริ่มจากหน่วยเริ่มต้น (core unit) นั้นน่าจะมีความเหมาะสมแก่การแก้ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนนี้

ดังนั้น ในการกำหนดขนาดและพื้นที่ส่วนต่างๆที่เป็นหน่วยเริ่มต้น จะอาศัยข้อมูลลำดับความสำคัญของส่วนต่างๆในที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน และขนาดเริ่มต้นที่เล็กที่สุดที่คนในชุมชนสามารถอยู่อาศัยได้ รวมทั้งข้อมูลของพฤติกรรมในการใช้พื้นที่ในที่อยู่อาศัย(ดูตารางที่ 30 และ 31 ในบทที่ 5) โดยใช้ข้อมูลของกลุ่มผู้ที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยเองเป็นหลักเนื่องจากผลจากการศึกษาพบว่าผู้ที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยมีแนวโน้มในการย้ายไปอยู่อาศัยในชุมชนใหม่มากกว่าผู้ที่เป็นผู้เช่าในการสรุปเป็นโปรแกรมในการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้เห็นว่ารายได้ของแต่ละครัวเรือนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงได้เสนอรูปแบบของที่อยู่อาศัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- ก. กลุ่มที่มีการใช้ห้องน้ำร่วมกัน
- ข. กลุ่มที่มีห้องน้ำอยู่ในที่อยู่อาศัยของตนเอง

กลุ่ม ก ที่มีการใช้ห้องน้ำร่วมกัน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนประกอบหลักที่เป็นหน่วยเริ่มต้น ประกอบด้วย ส่วนนอน, ส่วนทานอาหาร, ส่วนสันทนาการ ซึ่งส่วนประกอบทั้ง 3 ส่วนนี้เป็นส่วนประกอบที่มีความสำคัญเป็นสามลำดับแรก โดยถือว่าเป็นพื้นที่ที่เป็นความต้องการพื้นฐานในการดำเนินชีวิตภายในที่อยู่อาศัย ซึ่งเสนอให้แปลงของที่ดินจะต้องอยู่ใกล้กับอาคารศูนย์กลางชุมชนตามผังที่ได้มีการออกแบบไว้แล้ว โดยจะมีการใช้ห้องน้ำร่วมกันที่มีการตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์กลางชุมชน และมีระยะทางห่างจากที่อยู่อาศัยไม่เกิน 15 เมตร

กลุ่ม ข ที่มีห้องน้ำอยู่ในที่อยู่อาศัยของตนเอง มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนประกอบหลักที่เป็นหน่วยเริ่มต้น ประกอบด้วย ส่วนนอน, ส่วนทานอาหาร, ส่วนสันทนาการ, ส่วนอาบน้ำ-ซักล้าง, ส่วนเก็บของ, ส่วนส้วม ซึ่งส่วนประกอบที่เพิ่มขึ้นมาจากส่วนประกอบพื้นฐานที่เป็นพื้นที่ที่เป็นความต้องการพื้นฐาน คือพื้นที่ที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4 และที่ 5 (ดูตารางที่ 30 ในบทที่ 5) โดยแปลงที่ดินของกลุ่มนี้สามารถอยู่ห่างออกไปจากอาคารศูนย์กลางชุมชนได้ หรืออยู่ส่วนใดก็ได้ในผังโครงการ

ส่วนประกอบที่คาดว่าจะมีการต่อเติมในอนาคต เมื่อประเมินแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ใช้สอยพบว่าร้อยละ 65.63 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด (ดูตารางที่ 35 ในบทที่ 5) มีแนวความคิดที่จะต่อเติมที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีความต้องการใช้พื้นที่เพิ่มมากขึ้นหรือมีความสามารถในการจ่ายเพิ่มขึ้น โดยพื้นที่ที่คาดว่าจะมีการต่อเติมในอนาคตจะมีความสำคัญในลำดับรองลงมา โดยส่วนประกอบที่คาดว่าจะมีการต่อเติมในอนาคตคือ ส่วนอาบนํ้า-ชักล้าง, ส่วนเก็บของ, ส่วนส้วม, ส่วนปรุงอาหาร, ร้านค้า, ส่วนนอน(หากมีจำนวนสมาชิกหรืออายุเพิ่มมากขึ้น)

ตารางที่ 40 แสดงขนาดของส่วนประกอบหลักของส่วนต่างๆ ของหน่วยเริ่มต้นที่มีขนาดเล็กลงที่สุดสำหรับผู้ที่ต้องการย้ายไปอยู่ที่ชุมชนใหม่บางแวก

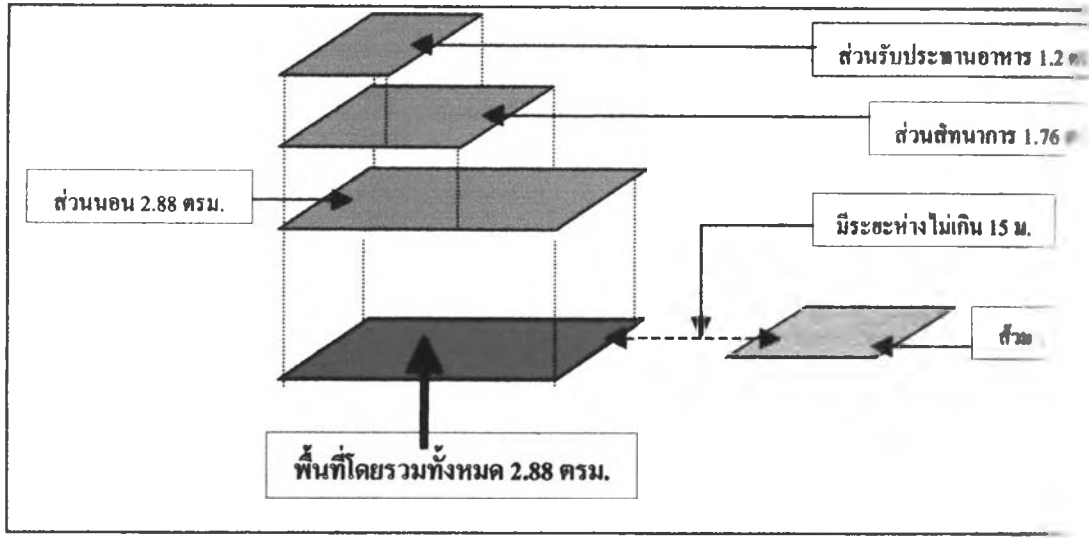
กลุ่ม	กลุ่ม	ส่วนประกอบ	ขนาดของพื้นที่ที่เล็กที่สุด (ตรม.) *
ส่วนที่เป็น Core Unit	ส่วนที่เป็น Core Unit	ส่วนนอน	2.88
		ส่วนรับประทานอาหาร	1.2
		ส่วนสันทนากการ(พักผ่อน)	1.76
	คาดว่าจะต่อเติม	ส่วนอาบนํ้า/ชักล้าง	1.2
		ส่วนเก็บของ	1.3
		ส้วม **	1.5
คาดว่าจะต่อเติม	คาดว่าจะต่อเติม	ส่วนปรุงอาหาร	1.2
		ส่วนที่เป็นที่ทำงาน/ร้านค้า	1.2
		ส่วนนอน	0.72/คน

หมายเหตุ * ขนาดพื้นที่สำหรับสมาชิก จำนวน 4 คน โดยยังไม่รวมพื้นที่สัญจร

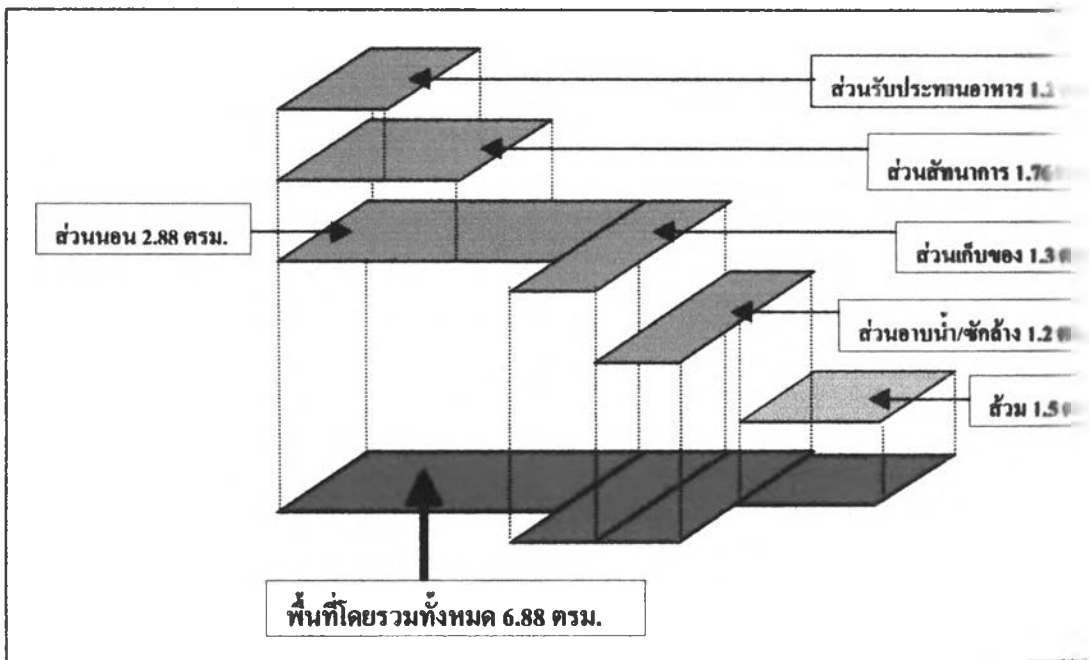
** เนื่องจากในการศึกษาประชากรในชุมชน สิริอัมมาศย์มีการยอมรับในการใช้ห้องส้วมรวมกัน แต่ในการเสนอรูปแบบที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนใหม่บางแวกนี้ ได้มีการแยกห้องส้วมออกเป็นส่วนตัวเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากค่าใช้จ่ายในการใช้ห้องส้วม

จากการวิเคราะห์รูปแบบการจัดวางแปลนที่อยู่อาศัยพบว่าจำนวนร้อยละ 84.38 ซึ่งเป็นจำนวนสูงสุด (ดูตารางที่ 26 ในบทที่5) คือมีการจัดแปลนในลักษณะแปลนเปิด (คือกิจกรรมต่างๆ จะใช้ห้องเพียงห้องเดียว โถงเอนกประสงค์ ไม่มีการแยกสัดส่วนที่ชัดเจน เครื่องใช้จะติดหรือแขวนกับฝาผนัง หรือวางบนชั้นวางของ เว้นพื้นที่ตรงกลางห้องไว้) และมีการใช้ห้องนี้ร่วมกับเพื่อนบ้าน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่ในที่อยู่อาศัยของชุมชนสิริอัมมาศย์บางส่วนมีการ ประกอบกิจกรรมที่แตกต่างกันบนพื้นที่เดียวกันโดยมีช่วงเวลาที่ใช้งานต่างกัน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการซ้อนทับกันอยู่ (ดูตารางที่ 23 ในบทที่5) ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ส่วนที่เป็นที่นอนจะมีขนาดพื้นที่ที่มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ส่วนอื่นๆ โดยพื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมอื่นที่ซ้อนทับบนพื้นที่ที่เป็นที่นอน ได้แก่ ส่วนรับประทานอาหาร , ส่วนสันทนากการ ซึ่งพื้นที่ทั้งสองนี้มีขนาดเล็กกว่าพื้นที่ที่ใช้ในการหลับนอน

รูปภาพที่ 10 แสดงขนาดพื้นที่โดยรวมของส่วนที่เป็นหน่วยเริ่มต้นหลักและการซ้อนทับของพื้นที่บางส่วน
กลุ่ม ก ที่มีการใช้ห้องน้ำร่วมกัน

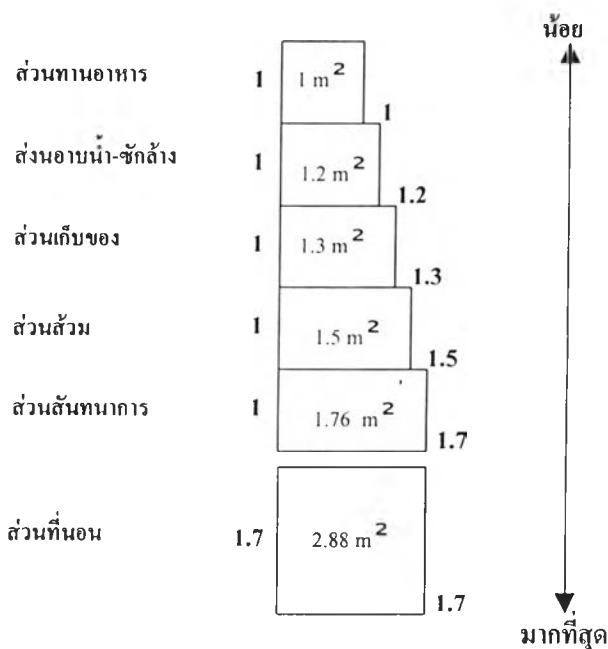

กลุ่ม ข ที่มีห้องน้ำอยู่ในที่อยู่อาศัยของตนเอง

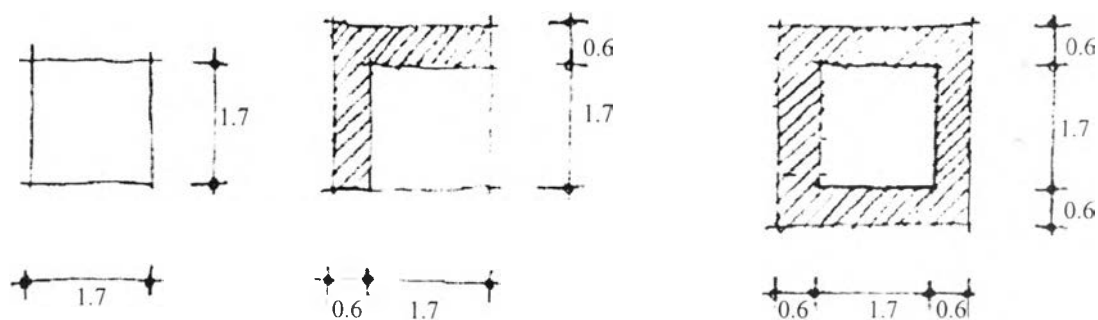

หมายเหตุ ขนาดของพื้นที่ที่กำหนดนี้ได้จากขนาดของส่วนต่างๆที่ได้จากการศึกษา(ดูตารางที่ 31 ในบทที่ 5)โดยขนาดของพื้นที่นี้ไม่ได้รวมพื้นที่สัญจร

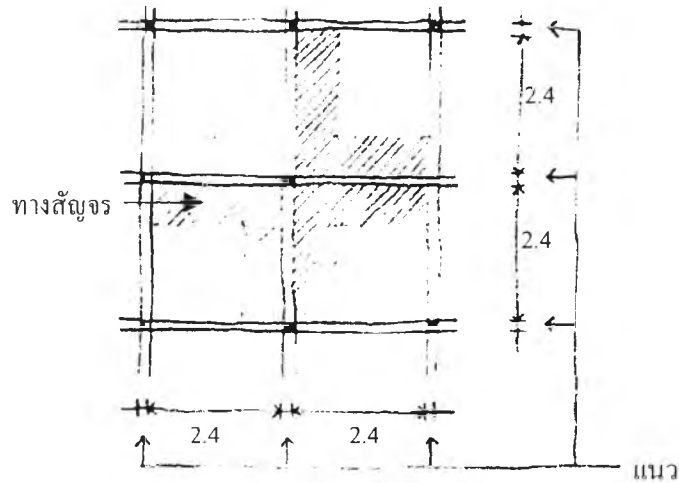
แผนภูมิที่ 13 การเปรียบเทียบเนื้อที่ใช้สอยของส่วนต่างๆ ที่เป็นส่วนหลัก (สำหรับครอบครัวที่มีสมาชิก 4 คน)

จึงได้นำเอาพื้นที่ดังกล่าวมาพิจารณา จะเห็นได้ว่าพื้นที่ดังกล่าวยังขาดพื้นที่สำหรับส้วจรในการประกอบกิจนั้นๆ จึงได้กำหนดพื้นที่สำหรับส้วจรข้างละ 0.60 เมตร โดยจัดเป็น 2 ด้านและ 4 ด้าน (ตามที่ได้มีการศึกษามาแล้วของ รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต นิตยะ ได้กล่าวว่าการใช้การส้วจรแบบ 2 ด้านจะมีการสิ้นเปลืองน้อยกว่า) ดังนั้นในการออกแบบพื้นที่ห้องจึงใช้ขนาดของการส้วจร 2 ด้าน

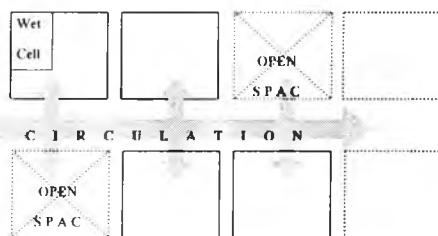
เมื่อนำพื้นที่ขนาด 2.3 ม. X 2.3 ม. ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มากที่สุดในการทำกิจกรรมและที่มีทางส้วจรแล้วมาใช้ในการออกแบบ พบว่าถ้าหากให้ตรงกับหลักการในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ที่วางไว้ (ในข้อที่ 6.1.4) จะต้องเปลี่ยนขนาด 2.3 ม. เป็น 2.4 ม. เนื่องจากขนาดของวัสดุสำเร็จรูปส่วนใหญ่จะมีขนาด 1.2 X 2.4 ม. จึงเป็นการง่ายต่อการจัดสร้างและการต่อเติมอาคารในอนาคต

มาพิจารณาคูการต่อเติมของบ้านประเภทนี้ ถ้าให้มีการต่อเติมด้านหลัง ก็จะมีผลเสียมากกว่าการต่อเติมด้านหน้า เพราะว่าผู้อยู่อาศัยจะไม่ตั้งใจทำให้ดีพอ (ไม่ว่าจะเป็นในด้านวัสดุหรือฝีมือช่าง) เหมือนกับด้านหน้า ซึ่งจะถูกละเลยได้ชัดจากผู้ที่ผ่านไปมา

และความจำเป็นในเรื่องการเปิดบริเวณระบายอากาศจากที่อยู่อาศัยในภูมิอากาศแถบนี้ ดังนั้นการออกแบบในที่นี้จึงกำหนดการวางของตัวบ้านอยู่บริเวณด้านหน้าและตามทางราบ โดยเว้นเนื้อที่ด้านหลังเปิดไว้เท่าที่จำเป็น

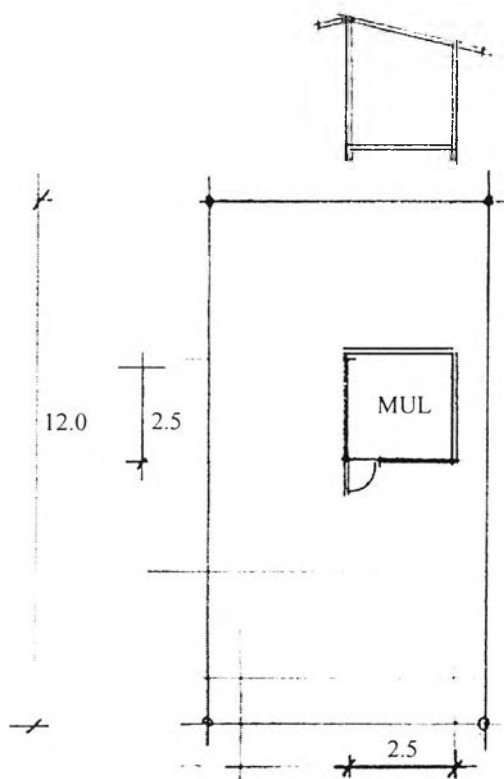
กำหนด Wet Cell อยู่ที่มุมหนึ่งของด้านหลังแปลงติดกับ Wet Cell แปลงที่ดินข้างเพื่อลดราคาก่อสร้างของห้องน้ำประปาและระบบกำจัดของเสีย ข้อได้เปรียบในขนาดคือ สามารถจะเดินท่อประปาไปสู่ห้องน้ำที่สร้างใหม่ได้อีกโดยสะดวก

6.1.7. แสดงตัวอย่างรูปแบบของ หน่วยเริ่มต้นหลัก (core unit) และแนวทางในการขยายใน อนาคต

จากการหาพื้นที่ที่เล็กที่สุด เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบหน่วยเริ่มต้นหลัก (core unit) ให้กับชาวชุมชนศิริอำมาตย์ เพื่อนำไปปลูกสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ในชุมชนใหม่บางแวก โดยมีส่วนประกอบหลัก ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับสภาพที่เป็นอยู่เดิมในชุมชนศิริอำมาตย์ และคาดว่าเมื่อหลักจากอยู่อาศัยแล้ว หากมีความต้องการพื้นที่ในการใช้สอยเพิ่มมากขึ้น ก็สามารถต่อเติมออกไปจากหน่วยเริ่มต้นหลัก (core unit) ได้ซึ่งหน่วยเริ่มต้นหลักจะใช้ลักษณะแปลนแบบ open plan

รูปภาพที่ 11 รูปแบบของหน่วยเริ่มต้นที่เล็กที่สุดและ แนวทางการต่อเติมในอนาคต

รูปแบบของหน่วยเริ่มต้นของ กลุ่ม ก ที่มีการใช้ห้องน้ำร่วมกัน

ชั้นที่ 1 ขนาด 6.25 ตรม.

ประกอบด้วยพื้นที่

- ส่วนรับประทานอาหาร
- ส่วนสันทนการ
- ส่วนที่นอน

ราคาประมาณ 18,750 บาท (3,000 บาท/ตรม.)

โดยกลุ่ม ก มีการใช้ห้องน้ำและส้วมร่วมกับเพื่อนบ้านโดย 1 ห้องน้ำต่อ 4 ครัวเรือน และมีระยะห่างจากที่อยู่อาศัยไม่เกิน 15 เมตร โดยมีการวางผังเป็นกลุ่มอยู่ใกล้กับอาคารส่วนกลางของชุมชน และตัวที่อยู่อาศัยแบบนี้

สามารถขยายเป็น แบบชั้นที่ 1 ใน กลุ่ม ข (ที่มีห้องน้ำอยู่ในที่อยู่อาศัยของตนเอง) ที่มีขนาด 11.52 ตรม. ได้และขยายเป็นชั้นต่อไปตามความต้องการของการใช้พื้นที่

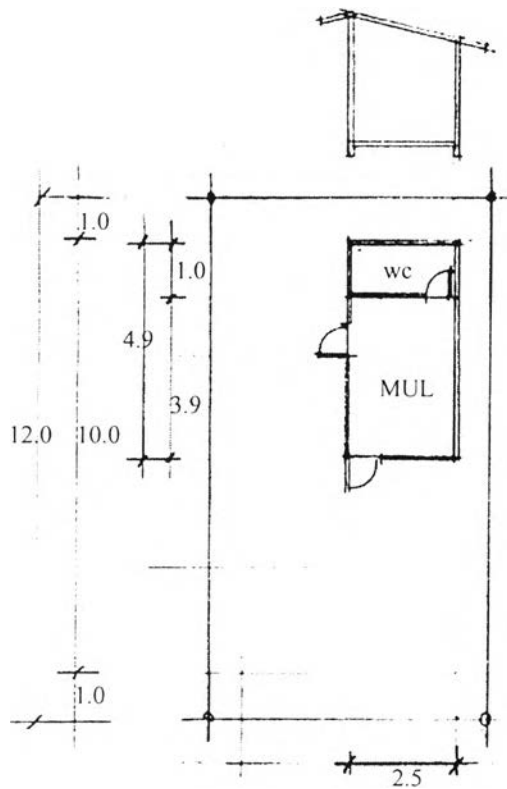
รูปแบบของหน่วยเริ่มต้นของ กลุ่ม ข ที่มีห้อง
น้ำอยู่ในที่อยู่อาศัยของตนเอง

ชั้นที่ 1 ขนาด 11.52 ตรม.

ประกอบด้วยพื้นที่

- ห้องอาบน้ำ/ซักล้าง และส้วม
- ส่วนรับประทานอาหาร
- ส่วนเก็บของ
- ส่วนสันทนากการ
- ส่วนที่นอน

ราคาประมาณ 34,560 บาท (3,000 บาท/ตรม.)

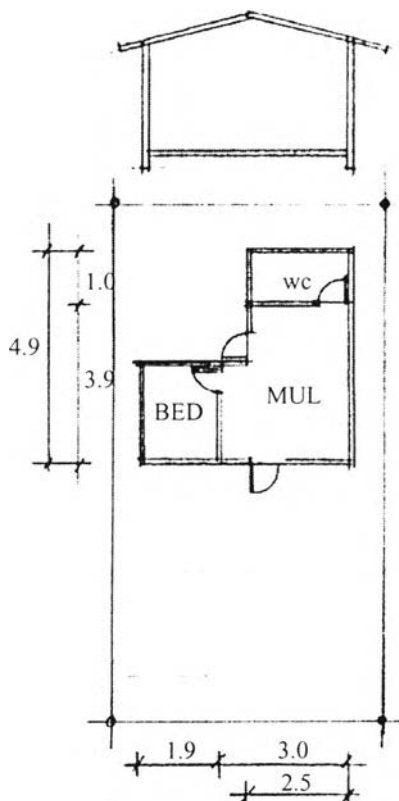
ตัวอย่างแนวทางในการต่อเติมในอนาคต

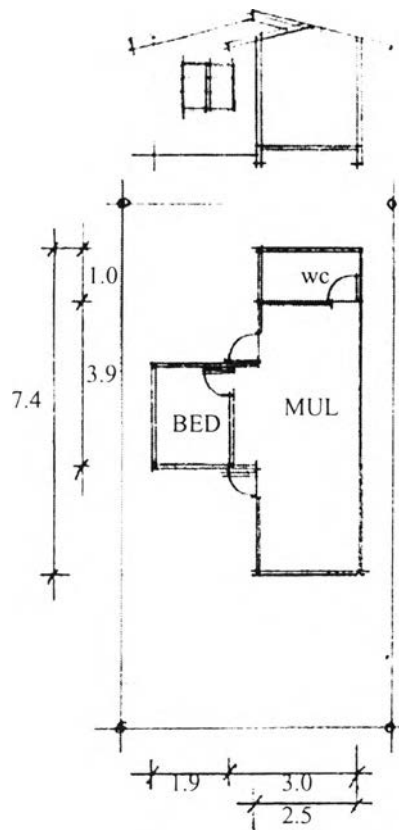
ชั้นที่ 2 ขนาด 17.28 ตรม.

ประกอบด้วยพื้นที่

- ห้องอาบน้ำ/ซักล้าง และส้วม
- ห้องนอน ที่ 1
- ส่วนรับประทานอาหาร
- ส่วนเก็บของ
- ส่วนสันทนากการ

ราคาประมาณ 51,840 บาท (3,000 บาท/ตรม.)

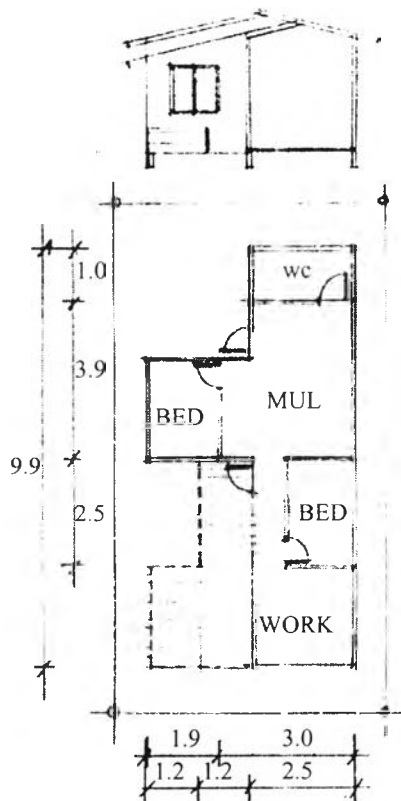

ชั้นที่ 3 ขนาด 23.04 ตรม.

ประกอบด้วยพื้นที่

- ห้องอาบน้ำ/ซักล้าง และส้วม
- ห้องนอน ที่ 1
- ส่วนนอน ที่ 2
- ส่วนรับประทานอาหาร
- ส่วนเก็บของ
- ส่วนสันตนาการ

ราคาประมาณ 69,120 บาท (3,000 บาท/ตรม.)

ชั้นที่ 4 ขนาด 28.8 ตรม.

ประกอบด้วยพื้นที่

- ห้องอาบน้ำ/ซักล้าง และส้วม
- ห้องนอน ที่ 1
- ห้องนอน ที่ 2
- ส่วนรับประทานอาหาร
- ส่วนเก็บของ
- ส่วนสันตนาการ
- ส่วนที่เป็นร้านค้า/ทำงาน

ราคาประมาณ 86,400 บาท (3,000 บาท/ตรม.)

จากการศึกษาพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ในชุมชนศิริอำมาตย์จะมีลักษณะเป็นครัวเรือนเดี่ยว โดยในหนึ่งครัวเรือนจะมีสมาชิกเฉลี่ยไม่เกิน 4 คน ดังนั้น การต่อเติมของที่อยู่อาศัยบนระดับพื้นที่หนึ่งชั้นเดี่ยวน่าจะเพียงพอต่อความต้องการในการใช้งานแล้ว

6.1.4. วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้าง

ในการจัดทำที่อยู่อาศัยสำหรับชาวชุมชนใหม่บางแวกมีแนวความคิดที่จะให้เป็นที่อยู่อาศัยที่มีราคาไม่แพงและสามารถต่อเติมได้ในภายหลัง จึงวางหลักการ ได้ดังนี้

- เป็นวัสดุที่ต้องหาง่าย ราคาไม่แพง (ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจ่ายของครอบครัว) และจะต้องมีความแข็งแรงทนทาน
- ใช้วัสดุที่สามารถตัดแปลงหรือต่อเติมได้ง่าย โดยใช้เครื่องมือที่ไม่ยาก
- ในการต่อเติมหรือตัดแปลง จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อเพื่อนบ้าน และ โครงสร้างหลักของที่อยู่อาศัยเดิมของตนเอง

โดยวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างประกอบด้วย

ฐานราก	ทำจากเสาคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) สำเร็จรูปขนาด 3 เมตรจำนวน 3 ต้น
ค่อหม้อ	ทำจากคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) ฝังลึกลงไป 1.50 เมตร
เสา	ทำจากเสาคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) สำเร็จรูปขนาด 4 นิ้ว x 4 นิ้ว
พื้น	เป็นพื้นสำเร็จรูปและคอนกรีตพื้นหนา 10 เซนติเมตร
ผนัง (ภายใน)	เป็นผนังไม้อัดหรือแผ่นเรียบ โดยมีโครงสังกะสีหรือไม้
ผนัง (ภายนอก)	เป็นอิฐบล็อกก่อปูน
โครงหลังคา	เป็นโครงสร้างไม้เนื้อแข็ง <ul style="list-style-type: none"> - แป้ไม้ขนาด 1.5 x 3 นิ้ว @ 1 เมตร - จันทันไม้ขนาด 1.5 x 6 นิ้ว @ 1 เมตร - อะเสไม้ขนาด 1.5 x 6 นิ้ว
หลังคา	วัสดุที่ใช้มุงหลังคาสามารถใช้ได้หลายอย่าง ได้แก่ กระเบื้องซีเมนต์, สังกะสีและกระเบื้องกระดาดชนิดลอนต่างๆ ขนาด 0.54 x 1.2 เมตรซึ่งจะมีราคาที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับเจ้าของบ้านจะเลือกใช้
ประตู/หน้าต่าง	ทำจากไม้เนื้อแข็ง

6.1.5. การเปรียบเทียบขนาดและราคาในการก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบขนาดและราคาของที่อยู่อาศัยที่ได้จากผลการวิจัย

ส่วนประกอบต่างๆ	หน่วยเริ่มต้น (Core unit)	
	กลุ่ม ก	กลุ่ม ข
ส่วนเก็บของ	-	1.3 ตรม.
ส่วนรับประทานอาหาร	1.2 ตรม.	1.2 ตรม.
ห้องน้ำ 1	-	1.5 ตรม.
ส่วนอาบน้ำ	-	1.2 ตรม.
ห้องนอน 1	2.88 ตรม.	2.88 ตรม.
ส่วนเอนกประสงค์(สันทนาการ)	1.76 ตรม.	1.76 ตรม.
รวมพื้นที่ทั้งหมด + พื้นที่สัญจร	6.25 ตรม.	11.52 ตรม.
ราคา	18,750 บาท (3,000 บาท/ตรม.)	34,560 บาท (3,000 บาท/ตรม.)

หมายเหตุ * ราคาในการก่อสร้างได้จากการสอบถามราคาประมาณในการก่อสร้างจากวิศวกรโครงการ

จากตารางจะเห็นได้ว่าส่วนประกอบของที่อยู่อาศัยและขนาดในพื้นที่ส่วนต่างๆ ของรูปแบบหน่วยเริ่มต้นที่ทางผู้วิจัยได้เสนอไปนั้นจะมีส่วนประกอบที่น้อยกว่าและมีขนาดที่เล็กกว่า รูปแบบที่อยู่อาศัยที่ทางกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ออกแบบไว้ให้ โดยรูปแบบที่ทางผู้วิจัยได้เสนอนั้นจะมีราคาที่ถูกกว่า ทำให้อัตราในการผ่อนต่อเดือนน้อยลงไปด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของคนในชุมชนปัจจุบัน แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยได้ทั้งหมด เนื่องจากมีครัวเรือนอีกจำนวนไม่น้อยที่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ดังนั้นในการแก้ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยจะต้องมีการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของคนในชุมชนควบคู่ไปด้วย

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบรูปแบบ กับอัตราในการผ่อนชำระรายเดือน

รูปแบบของที่อยู่อาศัย	ขนาด (ตรม.)	ราคาประมาณ (3,000/ตรม.)	อัตราในการผ่อนชำระต่อ เดือน(15ปี)*
รูปแบบที่ 2	60	200,000-	1,694-
รูปแบบที่ 4	80	300,000-	2,666-
ชั้นที่ 1(กลุ่ม ก)	6.25	18,750-	151-
ชั้นที่ 1(กลุ่ม ข)	11.51	34,560-	278-

หมายเหตุ * = ใช้หลักการในการผ่อนชำระของ พทม. (ดูภาคผนวก ข)

6.1.6 การเปรียบเทียบความพึงพอใจในรูปแบบหน่วยเริ่มต้นที่ได้จากการศึกษา

โดยเมื่อนำรูปแบบหน่วยเริ่มต้นที่ได้จากการศึกษาขนาดและลักษณะการอยู่อาศัยของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรูปแบบที่อยู่อาศัยที่เล็กที่สุดที่คนในชุมชนสามารถอยู่ได้ โดยอยู่ภายใต้ความสามารถในการจ่ายได้ของคนในชุมชนเอง (รูปแบบขั้นที่ 1 กลุ่ม ก และ รูปแบบขั้นที่ 2 กลุ่ม ข) กลับไปสอบถามแนวความคิดของคนในชุมชน ถึงความพึงพอใจต่อรูปแบบหน่วยเริ่มต้นที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้ ใช้ในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ผู้ที่ต้องการย้ายไปอาศัยในชุมชนใหม่บางแวก ซึ่งได้ใช้ขบวนการในการมีส่วนร่วมในการรับรู้และตัดสินใจของคนในชุมชนเองในการออกแบบที่อยู่อาศัยใหม่ พบว่า

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบจำนวนผู้ ที่เลือกรูปแบบของที่อยู่อาศัยที่ได้จากการวิจัย

รูปแบบของที่อยู่อาศัย	หน่วยเริ่มต้น(Core unit)		รวม
	กลุ่ม ก	กลุ่ม ข	
จำนวนผู้ที่เลือก	0	32	32
คิดเป็นร้อยละ	0	100	100

ที่มา จากการนำรูปแบบของที่อยู่อาศัยที่ได้จากการศึกษากลับไปสอบถาม

จากการสอบถามพบว่าเนื่องจาก หน่วยเริ่มต้นแบบกลุ่ม ข เป็นที่อยู่อาศัยที่มีส่วนที่เป็นห้องน้ำและซักล้างส่วนตัวดังนั้น คนในชุมชนส่วนใหญ่จึงเลือกหน่วยเริ่มต้นที่เล็กที่สุดแบบนี้ เพื่อความสะดวกสบายในการใช้ห้องน้ำและในการดูแลรักษาห้องน้ำ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากผู้ที่อยู่อาศัยมีโอกาสในการที่จะเลือกที่อยู่อาศัยได้ ก็จะเลือกที่อยู่อาศัยที่มีความสบายมากที่สุด ให้แก่ตนเอง รวมทั้งผู้วิจัยได้ทำการสอบถามถึงแนวความคิดในการวางตำแหน่งของตัวบ้านใหม่ในแปลงที่ดินของโครงการชุมชนใหม่บางแวก พบว่า

ตารางที่ 44 เปรียบเทียบจำนวนผู้ ที่เลือกรูปแบบการวางตำแหน่งของตัวบ้านในแปลงที่ดิน

รูปแบบการวางตัวบ้านในแปลงที่ดิน	จำนวน (หลังคาเรือน)	คิดเป็นร้อยละ
กลางแปลงที่ดินชิดด้านหลัง	9	28.1
ชิดริมด้านหลังด้านใดด้านหนึ่ง	3	9.4
กลางแปลงที่ดิน	8	25
กลางแปลงที่ดินแต่ชิดด้านใดด้านหนึ่ง	4	12.5
กลางแปลงที่ดินด้านหน้า	7	21.9
ด้านหน้าแต่ชิดริมด้านใดด้านหนึ่ง	1	3.1
รวม	32	100

จากการสอบถามแนวความคิดพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในการจัดวางตัวบ้านในแปลงที่ดินดังนี้คือ นิยมที่จะวางตัวบ้านไว้ส่วนกลางของแปลงที่ดิน โดยเว้นด้านข้างทั้งสองข้างมากกว่าการวางตัวบ้านไว้ชิดริมข้างใดข้างหนึ่ง สาเหตุเนื่องจากไม่ต้องการที่จะใช้ผนังร่วมกับเพื่อนบ้าน และจะวางตัวบ้านให้ชิดด้านในสุดหรืออยู่ด้านนอกสุดของแปลงที่ดินขึ้นอยู่กับพฤติกรรมในการใช้งานตัวบ้านเช่น ครัวเรือนที่มีอาชีพค้าขายอาหารจะนิยมที่จะวางตัวบ้านไว้ด้านนอกสุดให้ลดถนน เพื่อทำการค้าขายได้สะดวก ส่วนครัวเรือนที่ใช้ตัวบ้านเพื่อการอยู่อาศัยเพียงอย่างเดียว จะนิยมที่จะวางตัวบ้านไว้ส่วนกลางแปลงที่ดินหรือ ชิดด้านในสุด เพื่อที่จะได้มีพื้นที่ว่างด้านหน้า และด้านหลังเพื่อทำกิจกรรมอื่นๆ ได้

ตารางที่ 45 เปรียบเทียบความคิดเห็นในการวางตำแหน่งของส่วนห้องน้ำ/ชักล้างภายในที่อยู่อาศัย

ตำแหน่งของห้องน้ำและชักล้างในที่อยู่อาศัย	ด้านหน้า	ด้านหลังหรือด้านข้าง
จำนวนผู้ที่เลือก	0	32
คิดเป็นร้อยละ	0	100

ที่มา จากการนำรูปแบบของที่อยู่อาศัยที่ได้จากการศึกษากลับไปสอบถาม

จากการสอบถามครัวเรือนในชุมชนทั้งหมดพบว่าครัวเรือนทั้งหมดมีความคิดเห็นในการวางตำแหน่งของตัวห้องน้ำว่าควรมีการวางห้องน้ำและส่วนชักล้างไว้ในบริเวณด้านข้างหรือด้านหลังของตัวบ้าน เพื่อความเป็นส่วนตัวและ ง่ายต่อการดูแลรักษา ซึ่งตรงกับรูปแบบที่ทางผู้วิจัยได้เสนอไว้แล้ว

สรุป

จากประเด็นที่เกิดจากความคิดเห็นของตัวแทนชุมชนทั้ง 4 ชุมชนที่ต้องการที่จะย้ายไปอาศัยในชุมชนใหม่บางแห่งที่ว่า “รูปแบบของที่อยู่อาศัยที่ทางกรุงเทพมหานคร(กองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัย)ออกแบบมาให้มันมีขนาดใหญ่เกินความจำเป็นและคาดว่าไม่มีความสามารถในการผ่อนชำระได้ ” ซึ่งมีรูปแบบ ที่ไม่สอดคล้องต่อสภาพทางเศรษฐกิจ และรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเอง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงขนาดของพื้นที่ส่วนต่างๆที่สามารถอาศัยอยู่ได้(Quantity) และรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเอง(Quality) ตลอดจนข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจของคนในชุมชนเอง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดเสนอรูปแบบที่อยู่อาศัยที่มีความเหมาะสมมากกว่ารูปแบบที่ทางกรุงเทพมหานครจัดไว้ให้ โดยได้เสนอรูปแบบที่อยู่อาศัยที่สามารถต่อเติมได้ใน

อนาคต (Core Unit) ซึ่งมีรูปแบบที่สอดคล้องกับความเป็นอยู่ และสภาพทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนเอง

รูปแบบของที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นหน่วยเริ่มต้นที่ผู้วิจัยได้มีการเสนอไว้มี 2 รูปแบบคือ (1)แบบที่มีการใช้ห้องน้ำร่วมกัน (2) แบบที่มีห้องน้ำในตัว รวมทั้งได้เสนอแนวทางในการต่อเติมในอนาคตไว้ด้วย เพื่อสามารถตอบสนองคนในชุมชนได้หลายระดับ โดยส่วนประกอบหลังของหน่วยเริ่มต้นประกอบไปด้วย ส่วนนอน ส่วนรับประทานอาหาร และส่วนสัทนาการ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่มีอยู่ในที่อยู่อาศัยเดิมที่มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1-3 ซึ่งถือว่าพื้นที่เหล่านี้เป็นความจำเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิตในที่อยู่อาศัย ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจของคนในชุมชนเอง

อย่างไรก็ดีเมื่อนำเอารูปแบบของหน่วยเริ่มต้นที่เล็กที่สุดทั้งสองแบบ กลับไปสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชนศิริอำมาตย์ โดยอาศัยหลักการการมีส่วนร่วมในการรับรู้และตัดสินใจของคนในชุมชนเอง ถึงการยอมรับในรูปแบบของที่อยู่อาศัยที่เป็นหน่วยเริ่มต้นที่ทางผู้วิจัยได้เสนอพบว่า การยอมรับต่อหน่วยเริ่มต้นที่มีขนาดเล็กที่สุดแบบที่มีห้องน้ำในตัว ได้มีการยอมรับมากกว่าหน่วยเริ่มต้นที่เล็กที่สุดที่ต้องมีการใช้ห้องน้ำร่วมกัน

ดังนั้นขนาดและรูปแบบของที่อยู่อาศัยที่มีความเหมาะสมต่อคนในชุมชนศิริอำมาตย์ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนศิริอำมาตย์ในการรับรู้และตัดสินใจต่อรูปแบบของที่อยู่อาศัยใหม่ ซึ่งขนาดและรูปแบบของที่อยู่อาศัยใหม่ได้จากการศึกษาข้อมูลทางด้านขนาดและสภาพทางกายภาพของที่อยู่อาศัยเดิม และลักษณะในการอยู่อาศัยของคนในชุมชนเดิม รวมทั้งความพึงพอใจของคนในชุมชนเอง ซึ่งสามารถกำหนดได้ว่าที่อยู่อาศัยใหม่ควรมีลักษณะเป็นหน่วยเริ่มต้นหลัก และสามารถขยายหรือต่อเติมได้ในอนาคต และมีขนาดเท่ากับ 11.52 ตรม. โดยมีส่วนประกอบหลักในส่วนเริ่มต้นคือ พื้นที่ส่วนนอน ,ส่วนรับประทานอาหาร,ส่วนสัทนาการ,ส่วนเก็บของ และ ส่วนที่เป็นห้องน้ำห้องส้วม และส่วนซักล้าง

6.2 ข้อเสนอแนะ

- 6.2.1 ในการแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ คนในชุมชนนี้ ไม่สามารถแก้ปัญหาทางด้านกายภาพเพียงอย่างเดียวได้ แต่จะต้องมีการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจของคนในชุมชนควบคู่ไปด้วย ซึ่งได้แก่ การจัดหาอาชีพ เป็นต้น
- 6.2.2 การที่มีพื้นที่ในที่อยู่อาศัยมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นในการดำเนินชีวิต อาจทำให้เจ้าของที่อยู่อาศัยเอาพื้นที่ที่เกินความจำเป็นนำมาให้เช่า และเมื่อชุมชนแห่งใหม่มีผู้ที่เป็นผู้เช่าเข้ามาอาศัยอยู่แล้ว ในการควบคุมดูแลอาจทำได้ยากกว่า ผู้ที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยอาศัยอยู่เอง

- 6.2.3 ความมั่นคงในที่ดินเป็นเรื่องสำคัญในการให้หลักประกันในการย้ายไปอยู่ในที่อยู่อาศัยใหม่ ดังจะเห็นจาก พฤติกรรมในการอยู่อาศัยในที่อยู่อาศัยเดิมว่า ในขณะที่มีความต้องการในการที่จะต่อเติมที่อยู่อาศัยแต่ หากขาดความมั่นคงในเรื่องที่ดินแล้ว ผู้ที่อยู่อาศัยจะไม่ทำการต่อเติมที่อยู่อาศัยแต่จะทำการปรับตัวให้สามารถอยู่ในที่อยู่อาศัยเดิมได้ จนเกิดเป็นความเคยชินจนมีความรู้สึกว่าจะอยู่ได้และสบาย

6.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในด้านกายภาพเพื่อหาขนาดที่เล็กที่สุดในการอยู่อาศัยเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของคนในชุมชนเอง แต่เมื่อได้เข้าไปลงพื้นที่จริงเพื่อทำการศึกษาพบว่า ในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้กับชุมชนที่ถูกรื้อย้าย ยังมีปัจจัยอีกหลายตัวที่มีผลต่อการจัดการรื้อย้ายชุมชน เช่น อาชีพ แหล่งของเงินทุน การหาที่ตั้งใหม่ที่เหมาะสม ความมั่นคงในเรื่องสิทธิในที่อยู่อาศัยใหม่ ดังนั้นในการศึกษาต่อไปจึงเห็นควรที่จะมีการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

- 6.3.1 ในการวิจัยครั้งนี้จะทราบเพียง ขนาดของส่วนต่างๆ ในที่อยู่อาศัยที่เล็กที่สุด และส่วนประกอบที่เป็นส่วนที่เป็นความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต ดังนั้นจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาหารูปแบบของตัวอาคาร และวิธีการในการก่อสร้าง รวมถึงแผนการบริหารการจัดสร้างที่เหมาะสม โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นการกำหนดรูปแบบการจัดการด้านที่อยู่อาศัย สำหรับการรื้อย้ายชุมชน โดยอยู่ภายใต้ความสามารถในการจัดสร้างและในการจ่ายของคนในชุมชนเอง
- 6.3.2 คนที่มาอาศัยในชุมชนนี้ส่วนใหญ่ มีอาชีพที่ผูกพันกับบริเวณใกล้เคียงกับชุมชน ดังนั้นในการย้ายชุมชนควรมีแนวทางการจัดการในเรื่องของแหล่งงานที่เหมาะสม แก่โครงการชุมชนแห่งใหม่เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการย้ายกลับมาอาศัยในบริเวณเดิมอีก
- 6.3.3 จากการที่ได้มีโอกาสในการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้พบข้อบกพร่องในการจัดการด้านการเงิน ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่เดือดร้อนในด้านที่อยู่อาศัย จึงเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องรูปแบบและการจัดการกับเงินกองทุนเพื่อการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ และในการย้ายที่อยู่อาศัยไปอยู่ที่แห่งใหม่นั้น ควณที่จะต้องมีการวางแผนในด้านต่างๆ รวมทั้งรายจ่ายที่นอกเหนือจากค่าก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ที่จะเกิดจากการย้ายที่อยู่อาศัย เช่น เรื่องของ ชุดนักเรียนของเด็กที่ต้องย้ายไปอยู่โรงเรียนแห่งใหม่